

Føroyar Bretland

Virðing fyri Bretlandi - virðing fyri Føroyum!

Vit prenta her grein, sum Jan Müller, blaðstjóri skrivaði í *Sosíalunum* 1. mai 1997. Greinin er ein dætan á bretska myndugleikar at virða Føroyar og harvið føroysku krøvini um eitt miðlinjumark millum londini bæði. Greinin var eisini prentað í bretska bløðum umframt at hon varð send fleiri bretska um ráðharrum

Jan Müller,
blaðstjóri skrivar

Í dag skulu bretska veljararnir gera av, um konservatívi flokkurin skal styra landinum í enn eitt fimm ára skeið - ella um Labour - arbeiðaraflokkurin - skal taka við eftir at hava verið út í kuldanum í 18 ár.

Hævar tað nakran týðning fyri okkum føroyingar, hvør fer at sita í Downing Street nr. 10 og styra Stórabretlandi komandi árin kundi hóskandi verið spurt!

Svarið er ja. Reyði tráðurin í valstríðnum hjá tí nýggja arbeiðaraflokkinum hevur verið hesin: at Bretlandi tørvar eina broyting, at Bretland hevur betur uppihædd enn at verða stýrt av teimum konservatívi í enn eitt skeið, at Bretland hevur brúk fyri virðing í umheiminum, og tað fær landið bert undir eina Labourstjórn osfr.

Stóra málið fyri okkum føroyingar, sum hevur beinleiðis samband við eina komandi bretska stjórn, er undirgrundarmarkíð. Sum so er fiskimarkíð heldur íki komið heil tuppá pláss.

Tað hevur ómetliga stóran týðning fyri okkum sum tjóð, hvussu endaliga fiskimarkíð og endaliga undirgrundarmarkíð verður við Stórabretland.

Tað hevur ikki borið til at áseta hesi mark, meðan Bretland hevur verið stýrt av eina konservatívari stjórn. Tvørturímóti hava teir konservatívi sett føroyingum so írimulig krøv í marknaðarspurninginum, at ein nýggj stjórn, sum ynskir at reka ein annan politikk, sum at økja um virðing Bretlands út í heimi, bert

kann slaka uppá hesi krøvini.

Labour ynskir annan politikk
Bretska arbeiðaraflokkurin, Labour, setir nevniliga í stevnuskrá síni fram eitt ynski um at:

»Bretland verður virðis-mett í umheiminum fyri sín reidiliga úttanlandapolitikk«.

Hetta er eitt framhaldandi evni av einum áður skrivaðum politiskum skjali, sum sigur, at Bretland undir konservatívi stjórnini hevur mist alla ávirkan og virðing í umheiminum.

Tað má sanniliga sigast at vera satt her heima hjá okkum, at virðingin fyri Bretlandi er nógv minni. Í okkara fori er orsøkin einamest tann framferð, sum Bretland hevur víst á marknaðartrætuni um undirgrundina.

Hvorki tað »ágangandi ekspansjonistiska lyndi« av kravi Bretlands, ei heldur tey ófullfíggaðu argument, sum verða nýtt til at stuðla tí, hava elvt til nakra virðing. Hesin framferðarháttur, at ein stór tjóð við harðræði roynir at kúga eina litla grannatjóð við teirri undanfórslu at »vald gevur rætt« (»might is right«) er alt annað enn uppbyggjandi.

Spurningurin er so, um ein broyting til tað betra kann væntast í bretska politikki undir einari arbeiðarstjórn, sum vit vóna kemur til valdið eftir valið í dag! Fara vit at síggja ein nýggjan stóðufastan framferðarhátt undir samráðingunum, sum í verki sýnir teirra ynski um, at Bretland verður virðismett í umheiminum?

Lytið um eina endurskoðan av politikki Bretlands, sum talskvinnan í uttanríkisráðnum innan arbeiðaraflokkin, Joyce Quinn, hevur latið *Sosíalun* skilja er politikkurin hjá »Nýggja Labour«, tyktist at geva einum vón um, at so verður...

Fair play

Og úti er eisini fyri, at tað vanligu bresta eyðkennið »fair play« verður sett í háseti av arbeiðaraflokkinum, við tað at faraformaðurin í bretska arbeiðaraflokkinum, John Prescott, væntandi verður settur í eitt av leiðandi störvunum í stjórnini. Hetta er sami John Prescott, sum í 1970-unum, sum vanligur parlamentslimur, tók eina virðiliga stöðu móti síni egna stjórn og stuðlaði íslenska kravinum um fiskirættindi undir »toskarnum«.

Henda hending er eisini eitt annað dømi um, at Bretland við harðskapi roynir at tvinga eina litla grannatjóð at geva frá sær rættin til havleiðina innan fyri egið sjómærk. Hetta var ikki bert ein grundreglu-spurningur fyri Prescott, men kravið eisini stórt drivi. Hann var tá, og er enn í dag parlamentslimur fyri valdomið í Hull, sum tá var ein av størstu miðdeilunum í bretska fiskiðnaðinum og stóð soleiðis á odda í stríðsmálinum. Tað, at Prescott stuðlaði Íslandi, kundi so státt ikki sigast at vera ein sjálvsagdur háttur at økja um sín popularitet millum egna veljarar sínar.

Men á hesum, sum á so mongum øðrum økjum, hevur hansara stóðutakan fyri tí, sum hann heldur

Jan Müller, blaðstjóri á *Sosíalunum*

verða rætt, vunnið honum stóra virðing, ikki bert í hansara egna valdomi, (sum framhaldandi og við stórum meiriluta valdi hann inn aftur í Parlamentíð), men hann stendur eisini høgt í metum um alt landið og yvir heila politiska »spektrummið«.

Rættvís loysn á marknaðartrætu

Tað er at vóna, at ein arbeiðarstjórn kemur at virka við reinlyndi og í sama anda, sum fyrirmyndarliga stóðutakan John Prescotts í 70-unum, soleiðis at ein rættvíst loysn kann fáast at marknaðartrætunum undirgrundina við Føroyar. Tað hevði sanniliga verið eitt stig nærri móti endamáli Labours at skapa eitt nýtt tidsarskeið, hvar Bretland fær alheims ávirkan og virðing.

Sæð frá einum føroyska sjónarmiði, hevði onki verið okkum til stórra gleði enn tað, at virðingin fyri Bretlandi aftur kom uppá sama stóði, sum hon var áður. Og út frá einum heimsumfatandi sjónarmiði er eingin ivi um, at orð Bretlands høvdu havt nógv stórra ávirkan, um landið visti sín góða vilja at koma til sættis um eina rættvís avtalu við litla grannalandið fyri norðan.

Vísio Føroyum virðing!
Vit føroyingar hava so bert orðini hjá nýggja Labour

um broytingar og ynski at skapa sær virðing aftur eftir eitt langt konservatívt stýri at halda okkum til, tá vit - móguliga í so góðtrúgvinnseta vón okkara til, at tað fæst ein virðilgur endi á marknaðsemjuni, ein endi, har Bretlandi fyri at vinna sær virðing í umheiminum, eisini sjálvt má vísa virðing fyri sama umheimi, sum Føroyar so avgjørt eru ein partur av - ikki minst Føroyar, tá hugsað verður, at vit eru ein lítill tjóð og eisini næsti granni Bretlands.

Tað skal vera vón mín, at Robin Cook komandi bretska uttanríkisráðharrin og Joyce Queen, vara-uttanríkisráðharrin við ábyrgd fyri europeiskum viðurskiftum, fara at liva upp til orðini um at vinna Bretlandi virðing aftur í umheiminum, tá hesi helst taka við valdinum í Bretlandi eftir valið í dag.

Hvat okkara egna søk viðvíkur og okkara sjónarmiðum í hesi søk, so er bert eitt at siga, og tað er at mæla okkara monnum til at halda fram á somu kós, sum er miðlinja fyri bæði fisk og olju.

Hetta var tað, sum bretar góðtøku í samráðingunum við norðmenn, og hetta eigur at verða tað, sum somu bretar í dag eiga at góðtaka í samráðingunum við okkum føroyingar.

Teknarin Óli Petersen hevur gjøgnum árin gjørt nógv burtur úr marknaðartrætu

Bretska uttanríkisráðharrin Robin Cook við Anfinn Kallsberg, løgmann:

We are ready to search for an early settlement

Tá nýtt landsstýrið varð skipað miðskeiðis í 1998 sendi bretska uttanríkisráðharrin, Robin Cook soljóðandi skriv til Anfinn Kallsberg, løgmann:

„Please accept my warm congratulations on your be-

coming lögmaður of the Faroe Islands. Britain and the Faroes both have comparatively new governments in office. We also have considerable economic interests in common. I hope your appointment can mark a

fresh start in our discussions about oil delimitation. We are ready to search for an early settlement, which I am sure you also desire. Our aim is to reach an equitable agreement of mutual benefit as between friendly neigh-

bours. I whery much hope, that we shall be able to work together.

With every good wish for your time in government.“

Robin Cook

